

ŽEROTÍN

31

září 2014
ročník XIII
čtvrtletní zpravodaj
Obecního
úřadu Žerotín

Vydává: Obec Žerotín • Žerotín 13, Litovel 784 01 • Registrováno u MK pod značkou: EČ MK ČR E 17321 • redaktor: Jiří Němec • Redakce telefon: 585 312 027
mobil: 724 738 032 • email redakce: red.zpravodaj@seznam.cz • Názor autora článku nemusí být nutně názorem vydavatele, do textu autora nezasahujeme.
Uzávěrka příštího čísla: 10. prosince 2014

uničovská radnice

OBSAH - Historie obce Žerotín - Zahájení nového školního roku - Poznáváme naše okolí - 80 let od narození A. Drešlera - Slovo starosty - Poděkování - Společenská kronika - Web Sokola - Rozhovor nejen o Hefais-tonu - Inzerát

Historie obce Žerotín na pokračování

II. Dějiny obce Žerotín v období 1468 – 1695

V minulém čísle Zpravodaje jsme se zabývali obecnými zeměpisnými reáliemi a historií obce Žerotín od pravěku až do konce 12. století.

Dnes se budeme zabývat dějinami obce Žerotín v letech 1468 – 1695.

V tomto období dochází roku 1468 k neúspěšnému pokusu uherského krále Matyáše Korvína dobýt Uničov. Proto přikázal zapálit alespoň předměstí. Na zpáteční cestě vypálil žerotínskou tvrz, kterou v tomto roce vyměnil Jan ze Žerotína se šternberským klášteřem augustiniánů za Vitonice. Obec Mošťánky, která ležela v sousedství Žerotína, asi 3 km od Hnojic, byla zničena již v roce 1397.

V té době byla naše vesnice pustá, domy prázdné, rovněž tak chlévy a stodoly. Mnoho obyvatel zemřelo, z velké části mečem, ohněm, hladem, morem, i jinými nakažlivými nemocemi. Páni nakládali na poddané závazky tak velké, že je nemohli unést a proto opouštěli své usedlosti.

Úkolem zahradníků bylo sklizení sena, orání a vláčení polí, ve žních museli dva dny žít a svázat úrodu. V čase lovu nosilo 10 zahradníků ryby. Sedláci vozili zase kameň k rybníkům a opravovali hráze.

Část panství v Žerotíně koupil klášter augustiniánů od Petra z Kravař. Když pak výměnou od Jana ze Žerotína v roce 1468 získal i druhou část Žerotína, spojil vše v celek a vládl panstvím až do zrušení řádu v roce 1784.

Po třicetileté válce (po roce 1648) se stav poddaného lidu velmi zhoršil. Vzrostly povinnosti k vrchnostem, platy i roboty. Ještě více vzrostla břemena, zejména „berně“, která se v té době nazývala „kontribuce“. Byla to v podstatě pozemková daň. V té době se zdaňovaly i komíny.

Pro informaci se uvádí kontribuce za jednotlivé roky. Kontribuce z lánu činila v roce 1671 14 zlatých a 30 krejcarů, v roce 1698 25 zlatých a v letech 1731 – 1733 30 zlatých. Kontribuce z komínů činila v roce 1671 30 krejcarů, v roce 1698 5 zlatých a v letech 1731 – 1733 přes 4 zlaté.

V Žerotíně měl v roce 1779 každý ze čtvrtlánků roční povinnost 33 zlatých a 43 krejcarů. 7 zahradníků mělo povinnost 5 zlatých a 4 krejcarů. 6 domkářů mělo povinnost 1 zlatý a 27 krejcarů, někteří jen 53 krejcarů. 15 hoferů nemělo stejnou povinnost (platilo se od 28 krejcarů až do 2 zlatých a 22 krejcarů).

Dle platného nařízení, měl přisedící předložit hotový a potvrzený kontribuční arch úředníkovi, jímž byl v této obci a v tomto roce Ondřej Ferdinand Čausalius. První se podepsali: Jiří Vyhnánek – purkmistr, Ondřej Šišma – rychtář, Jakub Obšil – přisedící, Anton Ajgl – přisedící, Václav Čapka a Jan Hejný.

Mimo to byly v roce 1756 stanoveny další poplatky: za svolení k sňatku 30 krejcarů, ke svolení jít na řemeslo od roku 1776 nad 1 zlatku, za přestěhování od roku 1771 nad 6 zlatých.

Důležitou změnu zavedl Josef II. v dědicím právu poddaných. Tento panovník ustanovil, že statek po smrti hospodáře má převzít nejstarší syn, ledaže by vrchnost proti tomu měla vážné námitky. Do té doby rozhodovala vrchnost sama.

Velké a velmi protivné bylo břemeno platit desátky. PhDr. František Hrubý, který mimochodem pocházel ze sousedního Strukova, uvádí, že 40 hnojických sedláků platilo 33 měřic žita, 33,5 měřic prosa a průměrně 9 slepic.

Žerotín platil desátek šternberskému klášteru.

Oanském dvoře je v urbáři z roku 1664 poznamenáno, že je dobře zbudován a opatřen všem potřebným.

V té době bylo na panství vyseto 50 měřic pšenice, 50 měřic žita, 24 měřic hrachu, 8 měřic ječmene, 0,5 měřice prosa, 4 měřice konopí. Sežato bylo 200 kop pšenice, 200 kop žita, 140 vozů hrachu, 20 kop ječmene, 16 kop prosa, 200 svazků konopí. Vymláčeno bylo 350 měřic pšenice, 380 měřic žita, 100 měřic hrachu, 40 měřic ječmene, 24 měřic prosa, 10 měřic konopí.

V registru urbárim je taktéž uvedeno:

„Důchodův všelijakých kláštera šternberského za panování důstojně velebného urozeného a vysoce učeného pana Jana Adama Jágra z Reuthu, řeholního kanovníka řádu sv. Augustina, téhož kláštera šternberského, preláta a probošta, založena a při času sv. Václava, zapsána v roku Páně 1686.

Dědina Žerotín

V tej diedinie gest dvůr klášterský geysto poddaní obdělávají z jedné strany od štěpnice gest palírna, kde se kořalka pálí, nad ní gest panské meškání a z druhé strany čelední světnice, při ní některé komory, od tud jsou chlévy pro dobytek ve dvě strany, vzađu pak, blíž potoka, neb rybních haltýřů jsou stodoly náležitě vystavěné.

Při tom dvoře jsou zahrady neb štěpnice dvě, totiž jedna z té strany dvora, kdež rybné haltýře jsou a druhá za chlévy neb z druhé strany dvora podle Mazalové gruntu (čís. 8), téměř před dvorem jest zahrada kuchyňská nově založená a hliněnou zdí obehnaná.

Dobytka v tom dvoře chovati se může přes zimu, jak následuje totiž: 250 kusů ovce, 36 kusů krav dojných, 40 kusů jalového společně, 40 kusů černého dobytka, 14 kusů indiánských slepic (morek), 14 kusů hus, 14 kusů kachen, 36 kusů slepic.

Rybníků k témuž dvoru náleží šest, které se následovně osazovati mohou: 150 kop do Krnovského (přes 2 - 3 léta), 180 kop do Nového, 60 kop do Cejpového, 250 kop do Vrchního (na odrost plodu), 200 kop do Křivého a 80 kop do Kukle.

Item k tomu dvoru náleží mlýn, řečený Vdonínský, z čehož se platba peněžitá dává každoročně po 2 zlatých rýnských.“

Od roku 1695 přechází panství šternberské do rukou Lichtenštejnů.

V prosincovém čísle žerotínského zpravodaje se budeme zabývat dějinami obce Žerotín v letech 1695 – 1747.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ!

Za TJ Sokol Žerotín Tomáš Hrubý

Zahájení nového školního roku

V pondělí 1. září se po dvou měsících prázdnin opět otevřely dveře základní školy v Žerotíně a děti, rodiče a učitelé se začali scházet, aby společně přivítali začátek školního roku 2014/2015.

V tomto školním roce základní školu navštěvuje 20 žáků v pěti ročnících. Do 1. ročníku nastoupilo 6 prvňáčků. Ročníky jsou rozděleny do dvou tříd. V I. třídě jsou spo-

jeny 1. a 2. ročník, ve II. třídě 3., 4., a 5. ročník. Žáci mohou využívat školní družinu. Provoz družiny je 11.45 – 14.45. Ve škole se vyučuje náboženství jako nepovinný předmět. Také máme hudební kroužek, kde se děti věnují hlavně sborovému zpěvu. V pátek probíhají hodiny hry na klavír a zobcovou flétnu.

V letošním školním roce máme pro žáky

připraveno mnoho zajímavých akcí, rádi přivítáme i rodiče a jiné přátele školy. V dohledné době se mohou všichni těšit na podzimní drakiádu, uspávání broučků, vánoční jarmark a další zajímavé akce.

Věříme, že letošní školní rok bude pro všechny úspěšný a pohodový.

Miroslava Trokanová

Poznáváme naše okolí Uničov

Doufám, že minulé povídání o Šternberku mnohým z nás ukázalo toto malebné město v podhůří Nízkého Jeseníku v nových souvislostech. Dnes se vypravíme do dalšího města, které máme takřka na dosah. Je jím Uničov.

Uničov leží na přechodu Hané, Hrubého a Nízkého Jeseníku, 30 kilometrů severně od Olomouce. Jádrem oblasti je povodí řeky Oskavy. Na jih je kraj otevřen k řece Moravě, od které jej odděluje lužní les Doubava. Z ostatních stran je obklopen podhůřím Jeseníků. Nadmořská výška je 242 metrů. Dnes je město Uničov považováno za přirozené centrum severního cípu olomouckého okresu a jedno z jeho nejvýznamnějších středisek.

Neoddělitelnou součástí města je osm místních částí: Horní Sukolom, Dolní Sukolom, Brničko, Nová Dědina, Benkov, Střelice, Renoty a Dětrichov.

Historie:

Uničov byl založen roku 1213 moravským markrabětem a bratrem krále Přemysla Otakara I. Vladislavem Jindřichem, který předpokládal, že se zde nacházejí významná ložiska stříbra. Jeho očekávání se zcela nenaplnila, přesto však Uničov ve středověku patřil mezi nejvýznamnější moravská sídliště. Město se pyšní nejstarší zakládací listinou na území České republiky pocházející z roku 1223.

Problematické údobí zažil jen v době husitské revoluce, kdy nakrátko ztratil i statut královského města.

Definitivní rozvoj ekonomiky zastavila švédská okupace v době třicetileté války. Po obrovském požáru v roce 1643 město prakticky lehlo popelem, lidé byli pronásledováni morem a cholerou. Někdejší sláva Uničova byla nenávratně pryč, negativní dopad mělo i obsazení města rabujícími pruským vojskem během pruské a sedmileté války. Jediným významným okamžikem v životě venkovského městečka bylo roku 1770 setkání císaře Josefa II. s pruským králem Friedrichem II. Tehdy se do Uničova nastěhoval rakouský dvůr a město se na týden stalo pomyslným centrem habsburské monarchie. Tato událost bývá každoročně připomínána při městských slavnostech na Masarykově náměstí. O královská privilegia Uničov přijde až po revolučním roce 1848.

Roku 1850 se uzavřela historie Uničova jako královského města. Převažoval zemědělský ráz, průmysl se vyvíjel pozvolna. Roku 1850 byl založen Fleischmannův cukrovar, který byl vůbec nejstarším na Moravě. Do města přicházely vymoženosti moderní doby, jako železnice či telefon, rozkvetla spolková činnost, rozvíjelo se školství.

Největší zlom v historii města nastal po skončení druhé světové války. Německé obyvatelstvo bylo roku 1946 definitivně odsunuto, národnostní charakter města se proměnil.

Po roce 1948, kdy začala výstavba uničovských strojiren, přibývalo do města nových

obyvatel. Rostla sídliště, školy, domy, Uničov se rozrůstal. Obyvatelé dostali moderní kino, fotbalový i zimní stadion, koupaliště, minigolf. Zelenou měly sportovní i kulturní aktivity.

Svou tvář město výrazně změnilo v posledních letech – opravené fasády domů, restaurované památky a moderní infrastruktura činí z Uničova atraktivní město 21. století.

Centrem města tedy je – jak již bylo naznačeno – Masarykovo náměstí. Má tvar nepravidelného lichoběžníku a plochu 13.719 m². Nachází se zde nejen radnice a Městské informační centrum s malou galerií v jednom z měšťanských domů, ale i relativně vysoký počet dalších historických památek. Začneme tedy historickou i historizující budovou uničovské radnice.

Zdejší radnice pochází z přelomu 14. a 15. století a původně byla tržním domem. Tato gotická stavba prošla mnoha přestavbami, z nichž rozhodující byly zejména přístavba věže s ochozem pro strážce (16. stol.), kaple (17. stol., dnes obřadní síň) a mohutného schodiště (18. stol.). Dnešní pseudorenesanční podoba, se 45 metrovou věží v severovýchodním rohu, je výsledkem rozsáhlé přestavby v 19. století. Radniční věž slouží i jako rozhledna. Přístup na ni je možný za desetikorunový poplatek v období od dubna do října v nedělních odpoledních hodinách, o prázdninách navíc každou celou hodinu v otevírací době Městského informačního centra. A uničovské historické

památky - nejen na náměstí TGM - z věže uvidíte v jiné podobě.

Nejcennější a nejkrásnější památkou na náměstí je barokní morový Mariánský sloup Neposkvrněné Panny Marie, tedy Immaculaty. 22 metrů vysoký sloup z roku 1743 je považován za druhou nejkrásnější barokní stavbu tohoto typu na Moravě (po „unescové“ sv. Trojici v Olomouci). Jedná se o mimořádné dílo významných barokních umělců Jiřího Antonína Heinze a Severina Tischlera. Sloup zdobí sochy svatých i andělů, a také plastické reliéfy. Více informací o této památce a důvodech její stavby naleznete na adrese <http://www.turistika.cz/mista/unicov-barokni-morovy-sloup-p-m-immaculaty>.

Náměstí zdobí také dvě zajímavé barokní kašny z poloviny 18. století, které původ-

ně sloužily k zásobování uničovských občanů vodou. Ta sem byla přiváděna v potrubí z borovicového dřeva od Nové Dědiny. Na severní straně náměstí, poblíž téměř stejnojmenné kultovní hospody, se nachází kašna s orlem, na jižní straně náměstí je kašna se sochou Neptuna. Obě kašny jsou v podstatě kamenné nádrže; na jedné z nich je umístěna socha Neptuna, který se opírá o vědro s vodou, na druhé orel s roztaženými křídly a pařátem, drtícím žabu a hada.

Na náměstí TGM se také nacházejí památkově chráněné měšťanské domy. Jedná se většinou o domy barokní (arkádový dům č. 22 býval sídlem moravských zemských stavů) nebo klasicistní, mnohé z nich však dodnes „nezaprou“ svůj goticko – renesanční „původ“. Sklepení jednotlivých objektů jsou – z pochopitelných dů-

vodů – běžným návštěvníkům nepřístupná, ale mnohdy se skutečně jedná o součást gotického jádra domů s původními průchozími lomenými oblouky. Architektonicky výrazný dům s „gotickými“ okny a arkýřem je naopak pseudogotickou stavbou z roku 1911. Z tohoto období pochází i secesní a historizující podoba některých objektů. Vzhled domů na náměstí byl sjednocen již koncem 18. století, jejich historická podoba je však mnohdy, bohužel, narušena necitlivými stavebními úpravami ve II. polovině 20. století.

Současná podoba náměstí pochází z roku 2009. Akce za několik desítek milionů korun v podstatě zrušila trávníky a ostatní zeleň a přiblížila jeho podobu údajnému vzhledu minulých století.

Z internetových podkladů zpracoval Jiří Němec

80 let od narození Antonína Drešla

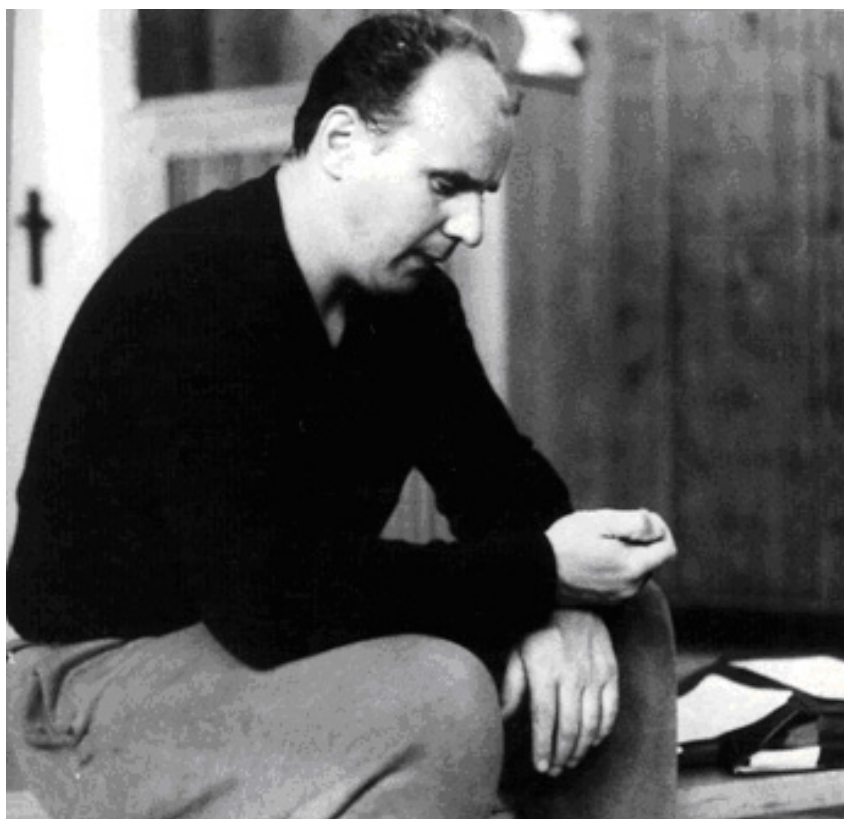
V září si naše obec a jednota připomene 80 let od narození vzpěrače a našeho rodáka Antonína Drešla, který byl zároveň členem naší tělocvičné jednoty.

Antonín Drešl se narodil 18. září 1934 v Žerotíně. Od mládí sportoval v Sokole a získal tak skvělou přípravu pro své budoucí povolání. Byl skvělý gymnasta. Na gymnázium začal zápasit. Činku okusil až v Praze při studiu Tyršova ústavu tělesné výchovy UK. Vzpíral ligu za Spartak Praha. Jako voják základní služby, vedl úspěšně ligové družstvo Dukly Senica, překonával slovenské rekordy a stal se mistrem Slovenska ve své kategorii. V roce 1951 se stal vedoucím Tyršova odznaku zdatnosti Sokola Žerotín. Vedl ostravský Baník i družstvo ŽD Bohumín. V roce 1975 zakotvil v PSK Olymp Praha. Stal se státním trenérem a vedl československou reprezentaci plných 15 let v letech 1963 - 1978. Vedl naše vzpěrače na OH v Tokiu 1964, Mexiku 1968 a Mnichově 1972. Pod jeho vedením získal Hans Zdražila olympijské zlato a stal se mistrem světa. Rovněž Ondrej Hekel a Karel Prohl se stali mistry světa v trhu. Pod jeho vedením českoslovenští reprezentanti získali 44 medailí na evropských a světových soutěžích, překonali 10 olympijských rekordů,

1 světový rekord seniorů, 4 světové rekordy juniorské. Stál u zrodu 366 československých rekordů. Dále vedl úspěšnou československou a českou reprezentaci žen. Pracoval jako trenér, metodik, zastával přední funkce v československém svazu vzpírání.

Úzce spolupracoval s oddíly zápasu, odbíjené, boxu a dalšími. Pod jeho vedením zaznamenala naše těžká atletika vynikající úspěchy. Zemřel 20. prosince 1993 v Praze ve věku 59 let.

Za TJ Sokol Žerotín Tomáš Hrubý

Slovo starosty

Vážení spoluobčané – tohle je moje poslední informace o práci stávajícího obecního zastupitelstva. Již za necelý měsíc se konají nové komunální volby, ve kterých budete mít možnost vybrat si z nových mladých a neokoukaných tváří své zástupce, kterým důvěřujete jak po stránce charakteru, tak i v oblasti jejich schopností organizačních a ekonomických.

Jako starosta děkuji především členům obecního zastupitelstva za dobrou spolupráci, administrativní pracovníci p. Vránové a obecním pracovníkům p. Buchtové a p. Hubáčkově za jejich precizní a obětavou práci, Rolnickému družstvu za pomoc s technikou při dopravě a různých opravách. Velký dík si zaslouží i p. Němec za redigování obecního zpravodaje a za vedení našich webových stránek a obecní kroniky. Vám všem občanům pak děkuji jménem celého obecního zastupitelstva za vzájemné respektování a za pochopení pro naše všelijaké organizační a pracovní potíže.

K dobrému chodu obce přispívalo myslím i to, že jsme tradičně poklidnou a zdravě konzervativní obcí bez nepříznivých a problematických obyvatel.

Přeji vám tedy ve volbách šťastnou ruku a novému starostovi i zastupitelstvu úspěšnou a zdárnou práci ve prospěch nás všech.

V rámci svého odchodu nemohu pominout alespoň stručný výčet naší práce a úspěchů hlavně v získání dotací pro obec. Ono se totiž časem vždy jen kritizuje a zapomíná se především na pozitiva, a proto vám chci krátce zdokumentovat alespoň ty významnější akce za dobu mého osmiletého působení.

1. Přechod pro chodce a jeho osvětlení – získaná dotace cca 60 tisíc Kč
2. Oprava a rekonstrukce koupaliště a jeho okolí
3. Modernizace kancelářských prostor OÚ
4. Vybudování dětského hřiště – získaná dotace od ČEZ cca 100 tisíc Kč
5. Získání pozemku od Pozemkového fondu na stavbu rodinných domků cca 8 tisíc m²
6. Rekonstrukce a modernizace KSZ včetně zateplení, výměna všech oken a dveří ve školní budově, vybudování umělohmotného hřiště – získaná dotace cca 5,5 milionu Kč
7. Bezdrátový nový rozhlas, obnova parku u pomníku padlých, zakoupení malotraktoru – získaná dotace cca 520 tisíc Kč
8. Úprava hřbitova, vykácení přestárých modřínů a jejich náhrada vysazením jehličnanu korejská jedle
9. Nákup 0,5 ha pozemku pro stavební místa
10. Restaurování pískovcové sochy p. Marie u kapličky, zároveň zhotovení její kopie – získaná dotace cca 80 tisíc Kč
11. Zvýšení oplocení umělohmotného hřiště – získaná dotace cca 25 tisíc Kč
12. Zakoupení interaktivní tabule do základní školy – získaná dotace cca 300 tisíc Kč
13. Koupě staršího auta pro hasičský sbor – získaná dotace 25 tisíc Kč
14. Zakoupení motorové pily – získaná dotace cca 10 tisíc Kč
15. Projekty obecní kanalizace, výběrová řízení na technický dozor a na zhotovitele stavby – získaná dotace cca 18,5 milionů Kč
16. Vyřízení úvěrů na kanalizaci – získá-

na dotace výhodného zlevněného úvěru z MŽP

17. Výsadba aleje v lukách u Krnova a ošetření lip na hřišti – získaná dotace cca 110 tisíc Kč

O všech výše uvedených akcích a o dvánácti přidělených dotacích máte průběžně podrobně psáno v předešlých obecních zpravodajích.

Mimo tyto akce jsme ztratili spoustu času a energie častým jednáním o budování pískovny, a to s firmou Bohemia – dnes LP Žerotín - a s firmou Agir. Na základě protestu Olomouckého kraje proti záboru orné půdy, došlo k zastavení 6. změny územního plánu a k prozatímnímu pozastavení jakéhokoliv dalšího jednání o vybudování pískovny.

Po vzájemné domluvě zhotovitele, investora a poskytovatele dotací začne vlastní stavba kanalizace předáním staveniště dne 22. září 2014.

Předáváme novému zastupitelstvu kompletně připravenou a započatou stavbu kanalizace, která musí být dokončena do 25.5.2015. Domnívám se, že nové zastupitelstvo může už jen přihlížet zdárně nachystanému a rozjetému dílu.

S následnou finální úpravou obce, jako jsou rozkopané chodníky apod., bude potom ještě práce víc než dost. Dodatečně tedy přeji novému zastupitelstvu ještě jednou hodně zdaru a chuti do práce!

Josef Motáň

Poděkování panu starostovi

S blížícími se novými volbami se budeme muset rozloučit se stávajícím panem starostou Josefem Motánem.

Celé zastupitelstvo děkuje panu starostovi za jeho dlouholetou práci. Působil v čele Obce Žerotín řadu let a zasadil se o mnoho úspěšných akcí, které vedly ke zvelebo-

ení naší obce. Za připomenutí stojí zateplení kulturního domu, výměna oken a dveří v kulturním domě a ve škole, vybudování multifunkčního hřiště, vybavení dětského hřiště i školní zahrady průlezkami, vybudování nového obecního rozhlasu, byla opravena socha Panny Marie u kaple a vytvo-

řena její kopie. Mnoho úsilí bylo také věnováno přípravě vybudování nové kanalizace v obci.

Přejeme panu starostovi Motánovi pevné zdraví a mnoho radostných chvil při zaslouženém odpočinku.

Společenská kronika

Narodili se: Nikol Čunderle, Ž. 133
Anna Špittová, Ž. 49

Vítáme je do svazku obce.

Úmrtí: Jaroslava Capková, Ž. 28

Pozůstalým upřímnou soustrast.

Zprávy obecního úřadu

Zveme všechny občany na již tradiční „Podzimní výstavu“, která proběhne ve dnech 25. a 26. října 2014 v prostorách kulturního domu. Při této příležitosti žádáme hospodyňky, které by se chtěli pochlubit a zároveň s námi podělit o osvědčený rodinný recept na bábovku, aby se přihlášily u pí. Vránové.

Webové stránky TJ Sokol Žerotín

Koncem července byly spuštěny oficiální webové stránky Tělocvičné jednoty Sokol Žerotín na adrese:

www.sokol-zerotin.webnode.cz
Za TJ Sokol Žerotín Tomáš Hrubý

Povídání nejen o Hefaistonu

Dlouho jsem se rozhodoval, zda mám takový rozhovor vést, jestli to není střet zájmů, když je to, takříkajíc „v rodině“, ale poté, co skončil celosvětově oceňovaný známý festival kovářů

HEFAISTON na Helfštýně, řekl jsem si proč ne.

Hefaiston oslavil Kristovy roky. Poslední víkend před začátkem školního roku patřil na hradě Helfštýně celosvětovému setkání uměleckých kovářů, konal se tu Hefaiston. Během víkendu prošlo branami hradu přes deset tisíc lidí.

„Letos se přihlásilo na Hefaiston 512 kovářů z osmnácti zemí celého světa. Nejvíce přihlášených mistrů černého řemesla je z Česka, Slovenska a z evropských států hlavně z Německa a Itálie. Z největší dálky přijeli Palestinci, Japonci, Američané a Kanadčané. Za pozornost ale určitě stojí kováři z Izraele a Ukrajiny a po dlouhé době přijeli mezi nás i Irové,“ řekl kastelán hradu Jan Lauro. Dodal také, že Hefaiston dokáže stmelovat lidi z celého světa. „Nikdy ale dopředu nevíme, jaká díla na hradě vzniknou. Třeba v loňském roce pracovali společně na plastice s názvem „Zrozen ke svobodě“ Izraelci a ortodoxní židé,“ zavzpomínal.

Třiatřicátý ročník Hefaistonu, byl výjimečný nejen v počtu přihlášených mistrů černého řemesla, ale i v počtu vystavených exponátů. Návštěvníci mohli obdivovat v sedmi kategoriích 358 exponátů.

„Po Hefaistonu se exponáty rozprsknou do celého světa. Na hradě nám zůstane plastika padlého draka, zhotovená minulý týden

na Kovářském fóru česko-belgickým týmem s názvem „Zrodil se a zemřel na kovářčině“ a dalších zhruba 40 výtvarů, které tady během dvou dnů kováři vykovají,“ dodal kastelán.

Exponáty kovářských týmů stejně jako v minulých letech hodnotila odborná porota. „Letos poprvé se k nim bude vyjadřovat také široká veřejnost, a tak jsme zvědaví, jestli se s odbornou porotou shodnou,“ doplnil Lauro. Ředitel přerovského Muzea Komenského Radim Himmler prozradil, že letošní Hefaiston má výjimečně také logo, které má tvar kříže, neboť Hefaiston vstupuje do středního věku.

Jirko, Hefaiston slaví letos Kristovy roky. Kolikrát za těch třiatřicet let ses jej zúčastnil ty?

Poprvé jsem koval v roce 2004 a s výjimkou roku 2005, kdy jsme se v termínu Hefaistonu stěhovali z Olomouce sem do Žerotína, to bylo pokaždé. Takže už desetkrát. *Vím, že každoročnímu víkendovému klání předchází týdenní Kovářské fórum. Můžeš říct, o co se jedná a zda jsi u toho také někdy byl?*

Kovářské fórum je v podstatě nezávislá akce, která končí dnem zahájení Hefaistonu. V momentě střetnutí těchto dvou akcí je vždy slavnostně odhaleno dílo, které během fóra vzniklo. Zatímco na Hefaistonu se může přihlásit kdokoli se svým dílem, fórum je jiné. Po dobu jednoho týdne na hradě pracují tři až deset kovářů. Jejich počet a složení je určeno dlouho předem. Tato uzavřená skupinka vytváří něja-

ké dílo společně. To pak obvykle zůstává jako exponát na hradě. Já spolu s Lubošem Krátkým a Petrem Melichárem jsme měli tu čest absolvovat Kovářské fórum v roce 2011. Naše dílo, které je na hradě k vidění se jmenuje „Třetí portál.“

Jak dlouho fórum trvá?

Tak třeba my jsme začínali v sobotu a končili následující pátek. Takže týden.

Veřejnost má během fóra přístup?

Ano. Hrad je samozřejmě veřejnosti otevřený a tak každý návštěvník může sledovat, jak dílo vzniká.

Účastnil ses i jiných kovářských klání nejen u nás v Česku, ale také v zahraničí. Kde všude jsi byl a jak dopadá srovnání s Hefaistonom?

Byl jsem ve Feltre a v Arcu, to je v zahraničí, konkrétně v Itálii a u nás, mimo jiné na akcích Brtnické kovářčiny, Buchlovské kování na hradě Buchlov, anebo třeba kování v Rožnovském skansenu. Srovnávat se dá těžko. Italská klání jsou výrazně menší. Třeba ve Feltre soupeří kolem pětadvaceti kovářů, v Arcu jich bylo asi čtyřicet. To se s více než pětistovkou Helfštýnských srovnat nedá. Tamější akce jsou zaměřeny primárně na vlastní předvádění, tedy kování přímo v ulicích města.

A měl jsi tam nějaký úspěch?

Ve Feltre jsem obsadil dvakrát druhé místo a jednou první v kategorii pro kováře do pětadvaceti let. Takže už je to deset let nazpátek.

Jaká je vůbec konkurence v tomto obdivovaném řemesle?

Budu stručný. Veliká. Je u nás hodně šikov-

ných kovářů a Česká republika, troufám si tvrdit, je Mekkou, uměleckých kovářů.

Na náš trh se ve velkém valí výrobky z asijských zemí, hlavně z Číny a týká se to i kovářských výrobků. Jak moc tenhle trend kováře u nás ohrožuje?

Ohrožuje, protože dneska si může každý, kdo umí svařovat, nakoupit polotovary, posvařovat z nich v podstatě cokoliv. Plot, bránu, branku, nehledě na to, že dneska už si může každý koupit tyto produkty v hobby marketech. Spousta lidí, kteří se v tom nevyznají, nedokáže identifikovat, že to není ruční kovářská práce, ale polotovar z Číny. Koupí si to za nízkou cenu a tím pádem dnes může být „kovářem“ každý, kdo má doma svářečku.

Ale rozdíl v kvalitě tu zřejmě je?

Rozhodně. Jednak v estetické kvalitě, ony ty strojně vyrobené prvky jsou prostě nepěkné, ale hlavně se jedná často o hodně šizený materiál. Nekvalitní železo, místo plných profilů jen jekl. Není to prostě ono. Samozřejmě, životnost těchto výrobků je výrazně nižší.

A teď zpět k Hefaistonu. V kolika soutěžních kategoriích ses letos utkal z ostatními? A jaký byl výsledek?

Ve třech kategoriích, s tím, že ta jedna je pro mě velice okrajová. Okrajová proto, že tímto druhem práce se zabývám jen příležitostně, a to jsou zbraně. Do soutěže jsem poslal tři sekery z různými druhy zdobení. Tím spíše jsem byl překvapen, protože jsem dostal třetí cenu. Druhá kategorie, ve které jsem soutěžil, a nikoli poprvé, byly klasické kovářské práce. Zde je ten problém, že si musí časově sednout, aby měl člověk zrovna na dílně hotový nějaký zajímavý výrobek přesně na tu dobu, kdy se soutěž koná. Není možné udělat krásnou bránu v březnu a čekat s ní na konec srpna kvůli Hefaistonu. Brána se samozřejmě musí namontovat zákazníkovi. Takže málokdy se povede, aby pěkná dokončená práce a soutěž se ideálně střetly. Ovšem letos se to povedlo. Vystavoval jsem část zábradlí, které odborná porota ohodnotila druhým místem. Třetí kategorií je demonstrativní kování na místě. Každý soutěžící má celkem dvě hodiny času u výhně a kovářiny. Za tuto dobu musí vyrobit dílo, které po skončení práce

všech kovářů hodnotí odborná mezinárodní porota. Letos takto kovalo něco pod šedesát kovářů. Já se tohoto kování na hradě účastním od roku 2004 s výjimkou dvou let pravidelně. Po asi třech druhých místech a dvou třetích jsem letos poprvé tuto prestižní kategorii vyhrál. Ukoval jsem plastiku s názvem „Perutě múzy.“

Jaký záběr má tvá práce pro zákazníky? Co všechno vzniká v tvém kovářském království?

Dá se říct, že ze železa cokoli, co si kdo vymyslí. Hlavní část mé práce je výroba zábradlí, bran, plotů, sezóně před začátkem

zimy krbové náradí, různá krbová dvířka. Často dělám i nějakou zámečnickou práci. Rozhodně je to různorodé a nelze říci, co převažuje. Omezení existuje snad jen v práci s nerezem, a soustružnickým obráběním, což je dáno technologickým vybavením mé dílny. Jinak skutečně cokoliv.

Díky za rozhovor a přeju ti, aby se ti dařilo nejen na soutěžích, ale i v získávání dobrých zakázek a zákazníků.

Rozhovor s Jiřím Němcem mladším vedl Jiří Němec starší.

foto: Jana Bučková

Coleman
materiály pro střechy a fasády

„Poradím Vám s každou střechou, fasádou a izolací“

„Je to jednoduché, přijedu k Vám, zaměřím objekt, navrhnu optimální řešení, spočítám cenu a když se Vám to bude líbit, rád vše dodám.“

Nakupte u Colemanu a zapojte se do soutěže Smršť výher. Jen Coleman Vám vrátí za Vaše nákupy zpět až 20.000 Kč. Jen v Colemanu vyhrává každý zákazník.

Za své nákupy získáváte body - COLY a za ty můžete u nás nakoupit zdarma materiál z naší nabídky.

Rockmin plus. Nejlepší univerzální nehořlavá izolace. Pouze v Colemanu za exkluzivní cenu

od 31 Kč/m²
tl. 40 mm, (vč.DPH)

Odvaděč vody do sudu

Cena od 134 Kč/ks vč. DPH
za odvaděč vody pozinkovaný 80mm

Pouze pro držitele věrnostních karet
cena od 127 Kč/ks vč. DPH.

V nabídce i jiné průměry a materiály
(lakovaný pozink, měď, titanzinek, hliník)

Jen v Colemanu nakoupíte kvalitní řezivo a ještě ušetříte. Např. latě 40x60 mm, impregnované za nejlepší cenu na trhu.

Exkluzivní cena 16 Kč/bm
vč. DPH. Ihned k odběru!

Dále v nabídce:
prkna, hranoly,
OSB desky, palubky

Váš poradce: Petr Waloszek, mobil: 737 266 173

OBCHODNÍ CENTRUM OLOMOUC,

U Pekárny 24/722, 783 71 Olomouc – Holice, tel.: 585 151 660

ředitel obchodního centra Ing. Vladimír Brychta, mobil: 725 675 638

www.coleman.cz

prodáváme i na internetu - <http://e.coleman.cz>

Výrobky těchto partnerů u nás nakoupíte výhodněji.

BRAMAC
STŘECHA NA CELÝ ŽIVOT

ROCKWOOL
TEPELNÉ A PROTIPOŽARNÍ IZOLACE

SATJAM
střechy · okapy · trapézy

TONDACH
střecha dělá dům